

RÉTORIKA

Hana Tošnarová

RÉTORIKA

- Teorie a praxe orální komunikace
- NE krasořečení apod.
- NE manipulace
- NE umění

Básníkem se člověk rodí, řečníkem se stává.

„O tom, jak správně mluvit, lze přemýšlet, pouze tehdy, má-li člověk co říci.“ (D., W. Allhoffovi)

KOMUNIKAČNÍ PROCES

- Komunikátor
  - Komunikant
  - Komuniké
  - Komunikační kanál
  - Komunikační jazyk
  - Feed back
  - Kontext
-
- Účastníci komunikace musejí umět a chtít komunikovat.

ZÁKLADNÍ SCHÉMA KOMUNIKACE

Moje chování = jeho pocity

Moje pocity = jeho chování

KOMUNIKACE

Komunikační model dle Schultze von Thuna (čtvero uší, kterými slyšíme a čtvero úst, kterými mluvíme) – 4 roviny:

- věcný obsah – na této rovině zprostředkováváme pouze určité množství informací, tedy čísla, data a fakta.
- výzva – záměr x porozumění – mluvčí vyjadřuje, co chce, aby bylo uděláno; příjemce vyrozumívá z jeho slov, že se jedná např. o imperativ
- vztah – na této rovině se odráží, co cítíme k našemu partnerovi, jak hodnotíme vzájemný vztah: „Spolupráce s vámi je příjemná.“ nebo „Zklamal jsi mě.“
- sebeprojev – mluvčí vyjadřuje své pocity

KOMUNIKACE

- Verbální
- Neverbální

„Mluvíme hlasovými orgány, ale komunikujeme celým tělem.“ (Abercombie)

Člověk vnímá zrakově až 87% informací!

PŘENOS INFORMACÍ

Informace získáváme pomocí

- Vizuálního kanálu – kinezika, proxemika
- Taktilního kanálu – haptika
- Auditivního kanálu – sémantika (text, význam), prozodika (hlasový výraz)

SLOŽKY NONVERBÁLNÍ KOMUNIKACE

- Mimika
- Vizika
- Kinetika
- Gestika
- Haptika
- Proxemika
- Posturologie
- Teritorialita
- Chronemika
- Paralingvistika
- Komunikace pomocí znaků (předmětů)

MIMIKA

- pohyby tváře (úst, očí a nosu)
- Vyjádření především emocí

- Mimické projevy vyjadřují vztah mluvčího k informacím, které sděluje

VIZIKA

- Řeč očí
- Nejcitlivější receptor informací o lidech
- Vnímáme 87% info zrakově, 9% sluchem a 4% ostatními smysly

GESTIKA

- Řeč pohybů
- Sdělují různé významy

- Musíme rozlišit, které gesta jsou záměrné a které vyplývají z osobnosti mluvčího
- Faktory ovlivňující gestiku: kultura, komunita, etiketa, etnika, osobnost

HAPTIKA

- Komunikace dotyky
- Významy doteků:
  - vyjádření náklonosti, agrese
  - rituály – pozdravy
  - ovládání
  - funkční dotyky

PROXEMIKA

- Sdělení pomocí přiblížení a oddálení
- Proxemický tanec – „pokus o nalezení a ustálení sympatické vzdálenosti“ (POKORNÁ, 2009)
- Proxemické zóny: (POKORNÁ, 2009)
  - Intimní 0-30/45 cm
  - Osobní 30/45-75/100 cm
  - Společenská 75/100-210/370 cm
  - Veřejná více než 370 cm

PROXEMIKA

- Determinanty proxemických zón:
  - Věk
  - Pohlaví
  - Osobnost člověka
  - Poloha těla
  - Frekvence setkání/ vztah
  - Kontext

POSTUROLOGIE

- Řeč fyzických postojů
- Poloha těla, rukou, nohou, hlavy

- Posturologické echo – při komunikaci dvou lidí, kteří spolu souhlasí dochází k nevědomému zrcadlení postojů; při nesouhlasu

TERITORIALITA

- Teritorium – prostor jedince, na které si dělá právo
- Souvisí se zónami

CHRONEMIKA

- Vyjadřování komunikace v časových souvislostech
  - Dochvilnost
  - Poskytnutí prostoru druhým
  - Trpělivost

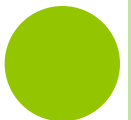
PARALINGVISTIKA

- Mimoslovní komunikace
  - Přízvuk
  - Hlasitost
  - Rychlost
  - Plynulost
  - Intonace
  - Vokalizace
  - Výslovnost

KOMUNIKACE POMOCÍ ZNAKŮ (PŘEDMĚTŮ)

- Úprava prostředí, barvy
- Oblečení, ozdoby, úprava člověka, preference barev, vůně
- Dary, klíče, pracovní nástroje

PASTI NONVERBÁLNÍ KOMUNIKACE

- Správnost interpretace nonverbálních projevů
- Při pochybnostech je nutné ověřit význam verbálně (popř. nonverbálně)
- Pozor na inkongruenci nonverbálních projevů (např. pacient trpící bolestí to nedá na sobě znát; člověk prožívající zármutek se může usmívat....)

